

Uddannelse som fundament for et stærkt sundhedsvæsen

Dansk Sygeplejeråds holdninger om uddannelse

Uddannelse som fundament for et stærkt sundhedsvæsen
Dansk Sygeplejeråds holdninger om uddannelse

Layout: Dansk Sygeplejeråd 24-11

Foto: Nikolai Linares og Søren Svendsen

Copyright © Dansk Sygeplejeråd oktober 2024. Alle rettigheder forbeholdes.

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse er kun tilladt med angivelse af kilde.

Indhold

Uddannelse som fundament for et stærkt sundhedsvæsen	5
Indledning	7
Sygeplejerskeuddannelsen skal være et attraktivt uddannelsesvalg med et højt fagligt niveau til gavn for borgere, patienter og hele sundhedsvæsenet	9
Alle sygeplejersker skal have mulighed for nødvendig kompetenceudvikling og formel efteruddannelse for at sikre en høj kvalitet i sygeplejen	11
Flere sygeplejersker skal gennem specialuddannelser og videreuddannelser styrke, udvikle og forske i sygeplejefaget	13
Tydelige karriereveje for sygeplejersker styrker sundhedsvæsenet	15

Uddannelse som fundament for et stærkt sundhedsvæsen

Sygeplejerske – for livet. Det er Dansk Sygeplejeråds vision, som indebærer, at sygeplejersker redder liv, forebygger sygdom, fremmer sundhed og lindrer lidelse. Uanset om sygeplejersker udfører, leder, formidler eller udvikler sygeplejen, kræver det en sygeplejerskeuddannelse, der giver et stærkt fagligt fundament og muligheder for, at sygeplejersker kan tilegne sig nye kompetencer gennem hele arbejdslivet.

Hvis vi i fremtiden skal have et stærkt velfærdssamfund og sundhedsvæsen, er det en forudsætning, at sygeplejersker har de rette og nødvendige kompetencer. Kompetencer der sikrer, at alle borgere og patienter kan modtage den sygepleje og behandling, de har brug for. Det kræver, at uddannelse prioriteres som en kerneopgave på lige fod med andre kerneopgaver i sundhedsvæsenet.

Dette holdningspapir udtrykker Dansk Sygeplejeråds politiske holdning til, hvordan vi sikrer, at sygeplejersker har de rette og nødvendige kompetencer til gavn for borgere og patienter og et samlet sundhedsvæsen.

De holdninger, der kan læses om i papiret, udspringer af dialoger med sygeplejestuderende, sygeplejersker, arbejdsgivere og uddannelsesinstitutioner. Tak til alle der har bidra-

get med input, refleksioner og spændende drøftelser i processen med at udarbejde vores nye holdningspapir. Uden jeres bidrag, havde vi ikke kunne skabe grundlaget for vores videre arbejde med at sikre uddannelse af høj kvalitet til alle sygeplejersker.

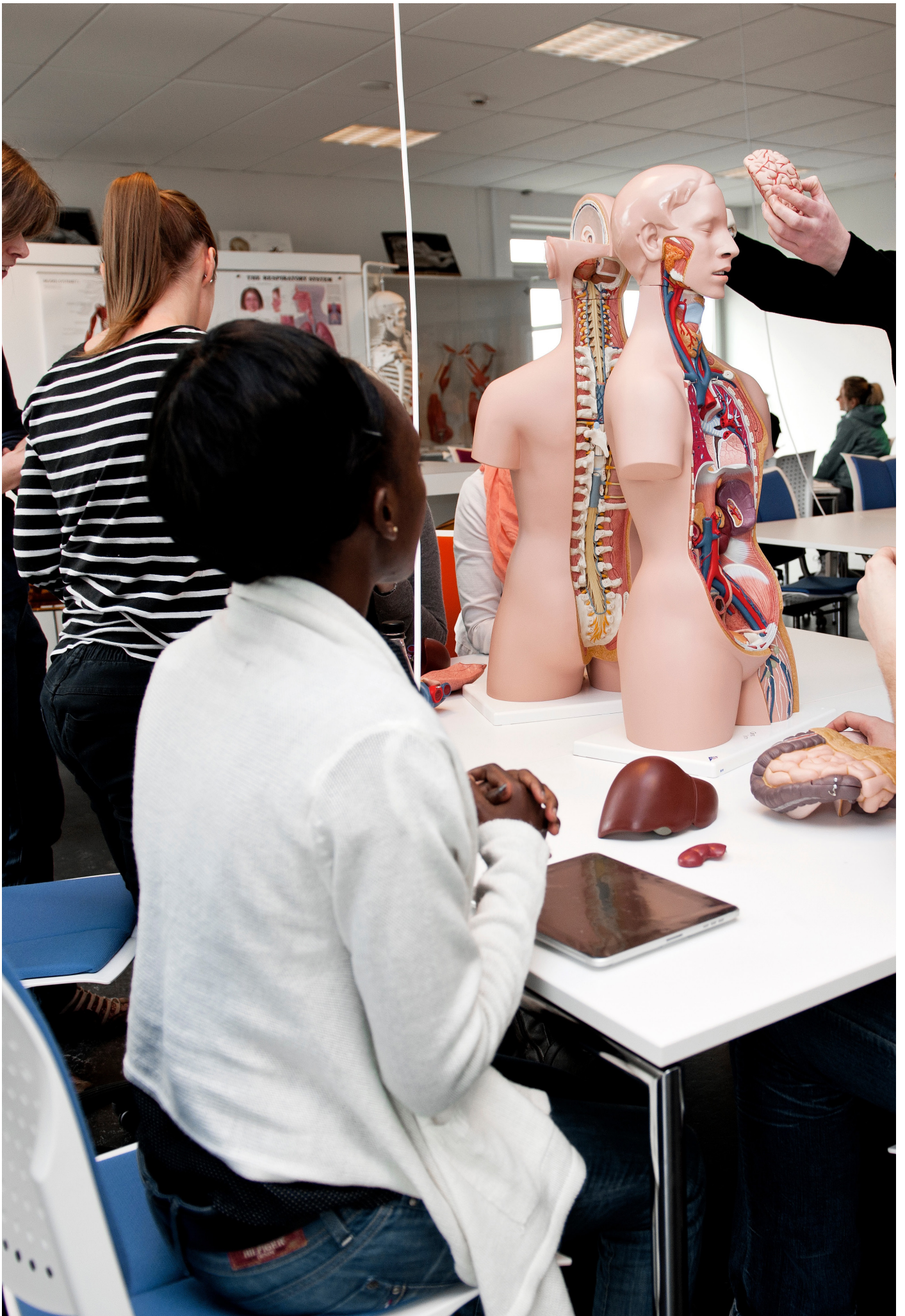
God læselyst!

Dorthe Boe Danbjørg

Dorthe Boe Danbjørg

Forkvinde for Dansk Sygeplejeråd

Indledning

I 2024 er det 125 år siden, Dansk Sygeplejeråd blev stiftet. Et af de helt store formål var at skabe bedre uddannelse for sygeplejersker. Uddannelse har derfor været en del af Dansk Sygeplejeråds DNA siden 1899.

Vejen til den sygeplejerskeuddannelse, vi har i dag, har været alt andet end let. Det samme gælder vejen til, at det i dag er helt naturligt for sygeplejersker at tage efter- og videreuddannelse. Det har været en kamp for retten til uddannelse og en kamp for sygeplejen som selvstændigt fag og profession.

I 1933 lykkedes det at få godkendt en ensartet treårig uddannelse, som dannede grundlag for, at sygeplejersker fik autorisation i 1934. Sygeplejerskeuddannelsen blev dermed anerkendt på lige fod med andre sundhedsuddannelser. Siden da har uddannelsen udviklet sig markant fra sidemandsoplæring og mesterlære til en forskningsbaseret professionsbacheloruddannelse i dag, hvor der i høj grad også er fokus på behovet for og betydningen af nødvendige efter- og videreuddannelsesmuligheder for sygeplejersker. Sygeplejersker spiller en central rolle i sundhedsvæsenet. Et sundhedsvæsen der er præget af høj grad af kompleksitet, accelererede patientforløb, flere multisyge borgere, nye behandlingsformer og teknologi. Sygeplejersker arbejder sundhedsfremmende og forebyggende og udfører grund-

læggende, kompleks og avanceret sygepleje til alle borgere og patienter i sundhedsvæsenet. Sygeplejen er kontekstbestemt og afhænger af den enkelte borgers og patients sygdomsbillede, tilstand og livssituation.

Veluddannede medarbejdere er en forudsætning for, at velfærdssamfundet og sundhedsvæsenet kan løfte sine opgaver. Det er afgørende for fremtidens sundhedsvæsen, at vi har en sygeplejerskeuddannelse, der er et attraktivt uddannelsesvalg med et højt fagligt niveau – både teoretisk og i praktikken. Der skal være de nødvendige efter- og videreuddannelsesmuligheder og tydelige karriereveje inden for hele sundhedsvæsenet for alle sygeplejersker.

Holdningspapiret er bygget op om fire grundholdninger om henholdsvis sygeplejerskeuddannelsen, kompetenceudvikling og efteruddannelse, specialuddannelser og videregående uddannelse og karriereveje.

Kompetenceudvikling og efteruddannelse skal forstås som ajourførende uddannelsesaktiviteter, mens specialuddannelser og videreuddannelse er længerevarende uddannelse, der kvalificerer til at varetage funktioner på et højere niveau end grunduddannelsen.

Fire grundholdninger om uddannelse:

- Sygeplejerskeuddannelsen skal være et attraktivt uddannelsesvalg med et højt fagligt niveau til gavn for borgere, patienter og hele sundhedsvæsenet
- Alle sygeplejersker skal have mulighed for kompetenceudvikling og formel efteruddannelse for at sikre en høj kvalitet i sygeplejen
- Flere sygeplejersker skal gennem specialuddannelser og videreuddannelser styrke, udvikle og forske i sygeplejefaget
- Tydelige karriereveje for sygeplejersker styrker sundhedsvæsenet

Sygeplejerskeuddannelsen skal være et attraktivt uddannelsesvalg med et højt fagligt niveau til gavn for borgere, patienter og hele sundhedsvæsenet

Den demografiske udvikling og udviklingen i sundhedsvæsenet stiller krav til det faglige indhold i sygeplejerskeuddannelsen. Sygeplejerskeuddannelsen er en forskningsbaseret vekseluddannelse med et højt teoretisk og fagligt niveau og en stærk forankring i klinisk praksis. Uddannelsen danner grundlaget for, at sygeplejersker kan yde sygepleje til borgere og patienter i alle aldre og håndtere komplekse situationer i den direkte sygepleje med afsæt i en evidens- og forskningsbaseret praksis i alle dele af sundhedsvæsenet. For at styrke forankringen i klinisk praksis skal der være en ligeværdig prioritering af den teoretiske undervisning og praktikken. Dette gælder både rammer, økonomi, undervisning, vejledning og udvikling af uddannelsen.

Sygeplejersker har en helt central rolle i den professionelle omsorg, sygepleje og behandling, som tusindvis af borgere og patienter modtager hver dag, uanset om der er tale om forebyggelse af sygdom, akut opståede sygdomme eller kroniske langvarige sygdomsforløb. Sygeplejersker skal i fremtiden blandt andet kunne varetage klinisk lederskab og beslutningstagen og yde grundlæggende, kompleks og avanceret sygepleje til borgere i alle aldre med stigende komplekse sygdomstilstande i et sundhedsvæsen i forandring. Sygeplejersker skal kunne arbejde selvstændigt og i et tæt flerfagligt samarbejde og kunne agere i den organisatoriske kompleksitet, der er i sundhedsvæsenet.

Derfor skal sygeplejerskeuddannelsen løbende og fleksibelt kunne tilpasses, så den matcher det fremtidige behov

for kompetencer i alle dele af sundhedsvæsenet. Tilrettelæggelsen af uddannelsen skal ske med inddragelse af de sygeplejestuderende og under hensyn til de studerendes studievilkår, lige som sygeplejerskeuddannelsen skal kunne rumme den mangfoldighed, der er i samfundet. Der skal sikres et studiemiljø, der giver mulighed for et højt fagligt udbytte.

Udover at løfte den kliniske praksis skal sygeplejersker også undervise og uddanne kommende sygeplejersker. De skal kunne forske og deltage i forsknings- og udviklingsarbejde, der bidrager til, at borgere og patienter kan modtage den bedst mulige sygepleje og behandling.

I Dansk Sygeplejeråd arbejder vi for:

- En sygeplejerskeuddannelse, der kan rumme samfundets mangfoldighed og er attraktiv for alle mennesker, og som uddanner sygeplejersker til alle dele af sundhedsvæsenet.
- En sygeplejerskeuddannelse med gode studievilkår, som styrker trivsel og læring for de sygeplejestuderende i såvel den teoretiske som den praktiske del af uddannelsen og med blik for den enkelte sygeplejestuderende.
- At sygeplejerskeuddannelsen er en forskningsbaseret uddannelse med en stærk forankring i praksis, som sikrer et stort fagligt udbytte, og som udvikles i takt med udviklingen i sundhedsvæsenet.

Alle sygeplejersker skal have mulighed for nødvendig kompetenceudvikling og formel efteruddannelse for at sikre en høj kvalitet i sygeplejen

Udviklingen i sundhedsvæsenet og inden for sygepleje og behandling går stærkt. Der kommer ny viden til, nye teknologier, nye behandlingsformer, nye organiseringsformer og øget krav til sundhedsfremme og forebyggelse på tværs af sundhedsvæsenet.

Sygeplejersker har ansvar for og pligt til at udøve faget fagligt forsvarligt og holde sig ajour med udviklingen inden for den enkeltes fagområde. Det er arbejdsgivers ansvar at sikre, at der er tid, økonomi og ledelsesmæssig prioritering, der gør det muligt for sygeplejersker at tilegne sig ny viden og nye kompetencer gennem hele arbejdslivet i takt med udviklingen i sundhedsvæsenet.

Når sygeplejersker vedligeholder og tilegner sig ny viden og nye kompetencer, sker det både gennem praksiserfaring, lokalt tilrettelagte kurser og kompetenceudviklingsforløb. Derudover deltager mange sygeplejersker også i formelle efteruddannelser, som f.eks. diplomuddannelser.

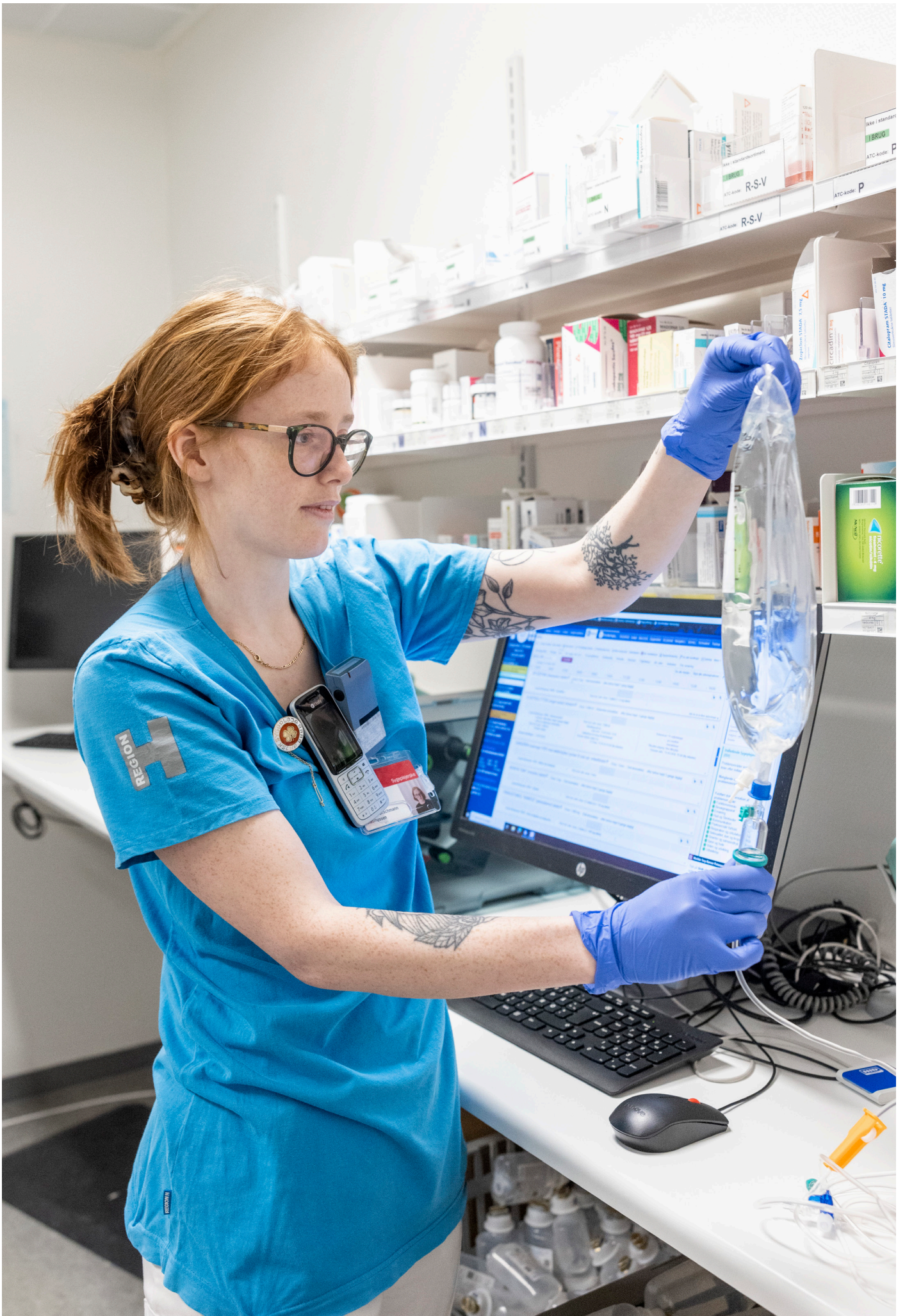
Sammen med praksiserfaring er systematisk kompetenceudvikling og efteruddannelse nødvendig, for at sygeplejersker kan yde specialiseret sygepleje til alle borgere og patienter, uanset hvilke sygdomme og svækkede sundhedstilstande borgeren og patienten har.

Kompetencer opnået gennem formelle efteruddannelser sikrer gennemsigtighed i forhold til de kompetencer, den enkelte har tilegnet sig. Derudover giver det mulighed for at bygge ovenpå i det formelle uddannelsessystem, og det giver mulighed for anerkendelse af kompetencer ved skift til en anden arbejdsplads.

Det skal altid være muligt for sygeplejersker, der har forladt faget, at vende tilbage til klinisk praksis. Derfor skal der være nødvendig og relevant kompetenceudvikling for sygeplejersker, der i en længere periode har været væk fra klinisk praksis.

I Dansk Sygeplejeråd arbejder vi for:

- At alle sygeplejersker gennem hele arbejdslivet skal have mulighed for tilegne sig ny viden og nye kompetencer i takt med udviklingen i sundhedsvæsenet
- At alle sygeplejersker skal have adgang til fagligt relevante og formelle efteruddannelser
- At sygeplejersker, der har forladt faget, altid skal kunne vende tilbage til klinisk praksis på baggrund af relevant kompetenceudvikling

Flere sygeplejersker skal gennem specialuddannelser og videreuddannelser styrke, udvikle og forske i sygeplejefaget

Stigende kompleksitet i borgere og patienters sygdomsbillede, nye behandlingsformer, teknologisk udvikling, flere multisyge og øget krav til faglig ledelse kræver sygeplejersker med specialiserede og akademiske kompetencer.

Sygeplejersker opnår specialiserede kompetencer gennem erfaring i klinisk praksis, specialuddannelser for sygeplejersker og videreuddannelser. Specialuddannelser bidrager til øget kvalitet og patientsikkerhed i sundhedsvæsenet og til, at sygeplejersker inden for faglige områder af sygeplejen i højere grad kan varetage flere komplekse patient- og borgerforløb og understøtte en målrettet forebyggende indsats.

For at borgere og patienter i alle dele af sundhedsvæsenet kan modtage specialiseret sygepleje, er det nødvendigt, at der oprettes flere specialuddannelser for sygeplejersker. Specialuddannelserne skal tilrettelægges fleksibelt og med faglige moduler. Dette gør det muligt for sygeplejersker at skifte speciale eller lettere at kunne tilegne sig kompetencer inden for flere specialer gennem hele arbejdslivet.

Specialuddannelser til sygeplejersker bør oprettes ud fra en strategisk og faglig vurdering, der tager udgangspunkt i udviklingen i sundhedsvæsenet og det fremtidige kompetencebehov. For at sikre sammenhæng med det øvrige efter- og videreuddannelsessystem, herunder mulighed for merit, skal specialuddannelser for sygeplejersker etableres i det formelle uddannelsessystem.

Sygeplejersker har gennem mange år også videreuddan-

net sig inden for sundhedsfaglige kandidatuddannelser, herunder især kandidatuddannelsen i sygepleje, med uddannelseslinjerne sygeplejevidenskab og APN. Sygeplejersker med klinisk praksisnære kandidatuddannelser udfører avanceret sygepleje til de borgere og patienter, der har de mest komplekse problemstillinger.

Sygeplejersker med videreuddannelse bidrager gennem udvikling og forskning til, at sundhedsvæsenet udvikles, at kvaliteten i sygeplejen styrkes, og at sygdom og øget dødelighed blandt borgere og patienter forebygges. Sundhedsvæsenet har brug for flere sygeplejersker med videreuddannelser, som kan yde avanceret klinisk sygepleje og varetage behandlingsforløb på tværs af sektorer og specialer, udvikle sygeplejen, uddanne kommende sygeplejersker og forske i sygeplejefaget. Sygeplejersker i ledende stillinger skal have adgang til relevant videregående uddannelse med fokus på ledelse.

I Dansk Sygeplejeråd arbejder vi for:

- At der oprettes flere specialuddannelser for sygeplejersker, så borgere og patienter kan modtage specialiseret sygepleje af høj kvalitet i alle dele af sundhedsvæsenet
- At flere borgere og patienter kan modtage avanceret kliniske sygepleje af sygeplejersker med kandidatuddannelse
- At sygeplejersker med akademiske kompetencer udvikler sundhedsvæsenet og forsker i sygeplejefaget for styrke den fremtidige sygepleje og behandling til alle borgere og patienter

Tydelige karriereveje for sygeplejersker styrker sundhedsvæsenet

For unge, der søger uddannelse, spiller det en vigtig rolle, at der er karrieremuligheder, karriereveje og mulighed for efter- og videreuddannelse inden for det fag, de vælger.

Sygeplejerskeuddannelsen giver en bred vifte af karrieremuligheder inden for alle dele af sygeplejen og alle steder i sundhedsvæsenet. Det er både på sygehuse og i kommuner i den direkte sygepleje, tæt på borgere og patienter, inden for ledelse, uddannelse, udvikling og forskning. Sygeplejerskeuddannelsen giver også mulighed for at arbejde internationalt med nødhjælp og humanitære indsatser, i forsvaret og fængsler og i understøttende funktioner i og omkring sundhedsvæsenet, som f.eks. medicinalvirksomheder, styrelser og arbejdsgiverorganisationer.

Alle nyuddannede sygeplejersker skal sikres en god start på arbejdslivet med mulighed for at styrke og udvikle deres sygeplejefaglige kompetencer blandt andet gennem faglig sparring og feedback, uanset hvor i sundhedsvæsenet de bliver ansat. Nyuddannede sygeplejersker skal ansættes i introduktionsstillinger, der bygger videre på grunduddannelsen, og giver mulighed for at opnå viden og forståelse for det pågældende fagområde. Introduktionsstillingerne skal tilrettelægges med en varighed på 1-2 år ud fra ensrettede, synlige og forpligtende principper på tværs af regioner og kommuner, og der skal være synlige

karriereveje, mulighed for faglig udvikling og efter- og videreuddannelse.

For at tiltrække sygeplejersker og knytte dem til arbejdspladsen skal der være tydelige karriereveje, der viser, hvordan den enkelte kan udvikle sig fagligt gennem hele arbejdslivet. Det gælder både i klinikken tæt på borgere og patienter, inden for ledelse, uddannelse, udvikling og forskning. Karriereveje skal kobles til efter- og videreuddannelser, så det er tydeligt og gennemsigtigt, hvordan den enkelte gennem hele arbejdslivet kan opnå ny viden og nye kompetencer inden for de faglige områder, hvor den pågældende er ansat.

I Dansk Sygeplejeråd arbejder vi for:

- At alle nyuddannede sygeplejersker skal have en god start på arbejdslivet gennem systematisk tilrettelagte introduktionsstillinger
- At alle sygeplejersker skal kunne vælge karriereveje inden for alle dele af sygeplejen og i alle dele sundhedsvæsenet
- At karriereveje med tæt kobling til efter- og videreuddannelser skal give alle sygeplejersker mulighed for at udvikle sig fagligt og bidrage til et stærkt sundhedsvæsen gennem hele arbejdslivet

Dansk Sygeplejeråd

Sankt Annæ Plads 30, 1250 København K

Telefon 33 15 15 55

dsr@dsr.dk www.dsr.dk